

SELANİK ŞEHİRİ VE ÖZELLİKLERİ

ÖZELLİKLER	SOSYAL ÖZELLİKLER	KÜLTÜREL ÖZELLİKLER	EKONOMİK ÖZELLİKLER
*Gelişmiş bir limana sahip olması			x
*Farklı milletlerin bir arada yaşaması	x		
*Önemli fikir akımlarının etkisinde olması		x	
*Zengin bir basın yayın hayatının olması		x	
*Farklı dilde yayın yapan çok sayıda gazete ve derginin olması.		x	
*Hoşgörünün hakim olduğu bir şehir olması	x		
*Gelişmiş bir ticaret ve sanayi kenti olması.			x
*Çok sayıda yabancı tüccar tarafından ziyaret edilmesi			x
*Demiryolu sayesinde batılı fikirlerin yayılma imkanı bulması		x	
*Şehirde farklı gelenek ve göreneklerin görülmesi		x	
*Azınlık isyanlarına açık bir yapıda olması.	x		
*Farklı dini inançların görülmesi	x		

UYARI: PARA,TİCARET,SANAYİ gibi kavramlar cümlede geçiyorsa EKONOMİK ÖZELLİK,
MİLLET,ULUS,DİN,İNANÇ,AZINLIK,HOŞGÖRÜ gibi kavramlar cümlede geçiyorsa SOSYAL ÖZELLİK,
FİKİR,GAZETE-DERGİ,BASIN-YAYIN, GELENEK,GÖRENEK gibi kavramlar cümlede geçiyorsa KÜLTÜREL ÖZELLİK ile ilgilidir.

OSMANLI'YI DAĞILMADAN KURTARMAK İÇİN ORTAYA ATILAN FİKİRLER			
OSMANLILIK	BATICILIK	İSLAMCILIK(ÜMMETÇİLİK)	TÜRKÇÜLÜK
*Hristiyan,Musevi,Müslüman bütün Osmanlı halklarının eşitliğini savunur.	*Bilimsel ve teknolojik yönden Avrupa'nın örnek alınmasıdır.	* Osmanlı içerisinde yaşayan bütün Müslümanların ayrıma tabi tutulmadan hepsinin eşit olmasıdır.	*Özellikle 1. Dünya savaşından sonra elimizde sadece Anadolu kalmıştır.
*Fikri ortaya atan II.Mahmut'tur.	*1718-1730 yılları arasında meydana gelen LALE DEVRİ'nden itibaren Avrupa örnek alınmıştır.	* II. Abdülhamit en önemli savunucusudur.	*Anadoludaki herkesin Türk olduğu ve eşit olduğu fikridir.
*Balkan uluslarının bağımsızlığını kazanmasından sonra önemini kaybetmiştir.	*Geçerliliğini lale devrinden beri korumuştur.	*1. Dünya savaşında Arapların bağımsızlıklarını kazanmasıyla önemini kaybetmiştir.	*En ünlü savunucusu Ziya Gökalp'tir.
			*Başarılı olan tek fikirdir.
			*Kurtuluş savaşının kazanılmasını ve cumhuriyetin kurulmasını sağlayan fikirdir.

MUSTAFA KEMAL'İN OKUDUĞU OKULLAR

OKULUN ADI	OKULUN TÜRÜ	BULUNDUĞU ŞEHİR
Mahalle Mektebi	Geleneksel ilkokul (sivil)	Selanik
Şemsi Efendi Mektebi	Batı tarzı ilkokul (sivil)	Selanik
Mülkiye Rüşdiyesi	Batı tarzı ortaokul (sivil)	Selanik
Askeri Rüşdiye	Batı tarzı ortaokul (askeri)	Selanik
Askeri İdadi	Batı tarzı lise (askeri)	Makedonya (Manastır)
Harp Okulu	Batı tarzı yüksek okul (askeri)	İstanbul
Harp Akademisi	Batı tarzı üniversite (askeri)	İstanbul

UYARI: 1905'te Harp Akademisinden mezun olunca Suriye(Şam)'de 5. Ordu bünyesine atanmıştır.İlk görev yeri burasıdır.

MUSTAFA KEMAL'İN ASKERİ GÖREV YERLERİ

- Şam 5. Orduya 1905'te Kurmay Yüzbaşı olarak atanmıştır.Burada "Vatan ve Hürriyet Cemiyeti" ni kurmuştur.Bu cemiyeti kurması onun LİDERLİK(TEŞKİLATÇILIK) özelliğini gösterir.
- 1907'de Makedonya'da bulunan 3. Ordu bünyesine atanmıştır.Bu sırada Selanikteki "İttihat ve Terakki Cemiyeti"ne üye olmuştur.
- 1909 yılında başlayan ve Meşrutiyet yönetimi karşıtı bir isyan olan 31 Mart ayaklanmasını bastıran ve adını kendisinin verdiği "Hareket Ordusu" içinde yer almıştır.Bu ordudaki görevi Kurmay Başkanlık'tır.

UYARI: 31 Mart olayını bastıran Hareket Ordusu'nda yer alması onun yenilik yanlısı olduğunu gösterir.Çünkü Meşrutiyet o dönemde batı örnek alınarak yönetimde yapılan bir yeniliktir.
MEŞRUTİYET: Padişahla birlikte halkın seçtiği milletvekillerinden oluşan Mebusan Meclisi'nin ülkeyi birlikte yönetmesidir.

- 1911 yılında İtalya'nın Kuzey Afrika'daki son Osmanlı toprağı olan Trablusgarb'a (Libya) saldırması üzerine yerli halkı örgütleyerek DERNE , TOBRUK, BİNGAZİ' de İtalya'ya karşı başarılı bir savunma yapmıştır.

UYARI: Buradaki halkı örgütmesi onun TEŞKİLATÇILIK(LİDERLİK) özelliğini gösterir.Ayrıca bu başarı onun ilk askeri başarısıdır.

- 1912-1913 yıllarında meydana gelen Balkan savaşları sırasında Çanakkale'nin Gelibolu yarımadasında görev almıştır.

UYARI: Gelibolu'da bu sırada görevli olması daha sonra yapılacak Çanakkale savaşlarında kazanacağı başarıda etkili olmuştur.Çünkü burada Balkan savaşlarında önceden görev almış olması onun bu bölgeyi tanınmasında etkili olmuştur.

- 1915 yılında Çanakkale Savaşlarında başarılı mücadeleler gerçekleştirmiştir.
UYARI: Çanakkale savaşlarında gösterdiği başarı M.Kemal'in dünyada ve Anadolu'da tanınmasını sağlamış,ayrıca Kurtuluş savaşının doğal lideri olmasında etkili olmuştur.
- 1916 yılında 1. Dünya savaşı sırasında Kafkas Cephesinde Muş ve Bitlis'te Ruslara karşı savaşmış ve buraları Ruslardan almıştır.Böylece Rusların Güneydoğu Anadolu'ya inmesi engellenmiştir.
- 1917 Yılında M. Kemal tekrar Suriye'ye atanmıştır.Yıldırım orduları grup komutanlığı yapmıştır.Halep önlerinde İngilizleri durdurmuştur.
- 1921 yılında Sakarya savaşında ,1922 yılında Büyük Taarruz savaşında Başkomutan rütbesiyle Yunanlılara karşı savaşmıştır.

MUSTAFA KEMAL'İN FİKİR HAYATINI ETKİLEYEN DÖRT ŞEHİR

SELANİK	MANASTIR	İSTANBUL	SOFYA
*Bir çok ulus(millet) bir arada barış içerisinde yaşamıştır.	*Askeri İdadi ve 3. Ordu görevi için burda bulunmuştur.	*Fikirlerinin ve kişilik özelliklerinin olgunlaştığı şehirdir.	*Askeri Ateşe olarak bulunmuş ve askeri konularda devleti temsil etmiştir.
*Bu durum M.Kemal'in barışçı ve hoşgörülü bir kişiliğe sahip olmasını sağlamıştır.	*M.Emin Yurdakul ,Ziya Gökalp ve N. Kemal gibi milliyetçi kişiliği gelişmeye başladı.	*Yabancı gazeteleri takip etmiş böylece dünyadaki gelişmelerden haberdar olmuştur.	*Türk mahallelerini ziyaret etmiş ve bu da milliyetçi fikirlerinin gelişmesini etkilemiştir.
	*Lise yıllarından itibaren memleket meselesi ile ilgilenmeye başladı.	*Siyasi fikirleri burada olgunlaşmış,siyasetle ilgilenmiştir.	
	*Tarih ve edebiyata ilgi duymaya başlamış ve bu da vatanseverlik özelliğini etkilemiştir.		

MUSTAFA KEMAL'İN KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ

1. VATANSEVERLİK: Gerekirse vatani için canından vaz geçebilmektir. Mustafa Kemal'in bütün zorluklara rağmen Trablusgarb,Çanakkale,Sakarya ... vb savaşlarda vatani savunması.
2. TEŞKİLATÇILIK(LİDERLİK): Yeni yapılanma ve teşkilatlar kurabilme,insanları belli bir hedef etrafında toplama ve öncülük edebilmektir.Mustafa Kemal'in Trablusgarb savaşında halkı İtalyanlara karşı örgütlemesi,İlk görev yeri olan Suriye- Şam'da "VATAN VE HÜRRİYET CEMİYETİ"ni kurması.
3. İLERİ GÖRÜŞLÜLÜK: Tarihi olaylardan hareketle gelecekte olabilecek olayları öngörebilmektir. Mustafa Kemal'in 1. Dünya savaşının sonucunun bir barış ortamı sağlamadığını ve bu yüzden yakın gelecekte yeni bir dünya savaşı çıkabileceğini belirtmesi.
4. İDEALİSTLİK: Ülkesinin geleceği için güzel şeyler planlaması ve yapması. Mustafa Kemal'in çağdaş medeniyetlerin seviyesinin de üzerine çıkabilmek için inkılapları planlayıp sırayla gerçekleştirmesi.
5. ÇOK YÖNLÜLÜĞÜ: Bir çok alanda bilgi sahibi olması ve ürün ortaya koyabilmektir.Mustafa Kemal'in iyi bir asker, iyi bir devlet adamı,iyi bir bilim adamı, iyi bir öğretmen olması.Mesela asıl mesleği askerlik olmasının yanında GEOMETRİ KİTABI yazması onun aynı zamanda bir bilim adamı olduğunu gösterir.

I.DÜNYA SAVAŞI

Sebepleri:

- 1-Asıl Sebep: Sanayi İnkılabı sonucu ortaya çıkan sömürgecilik yarışı.(Ekonomik sebep)
- 2-Görünürdeki Sebep: Fransız İhtilaliyle beraber ortaya çıkan milliyetçilik akımı sonucu bir Sırp milliyetçisinin Avusturya-Macaristan veliahtını öldürmesi.(Siyasi sebep)

Savaşta Oluşan Gruplar:

<u>İttifak Grubu</u>	<u>İtilaf Grubu</u>
Almanya	İngiltere
Avusturya-Macaristan	Fransa
İtalya	Rusya
Osmanlı Devleti	İtalya
Bulgaristan	ABD
	Sırbistan
	Japonya
	Yunanistan

OSMANLI'NIN SAVAŞTIĞI CEPHELER

SINIRLARI İÇİNDEKİ CEPHELER		SINIRLARI DIŞINDAKİ CEPHELER
SALDIRI CEPHELERİ	SAVUNMA CEPHELERİ	GALİÇYA C.: Osmanlı müttefiklerine yardım etmiştir.
KAFKASYA CEPHESİ: Rusya'nın Kafkasya üzerinden güneye inmesini engellemek ve Orta Asya'ya ulaşmak için açılmıştır.	HİCAZ-YEMEN CEPHESİ: İngiltere sömürgelerine giden yolu güvenceye almak için bu cepheyi açmıştır.	ROMANYA C.: Osmanlı müttefiklerine yardım etmiştir.
KANAL CEPHESİ: İngiltere'nin Hindistan ve uzakdoğudaki sömürgelerine giden yolu ele geçirmek için açılmıştır.	SURİYE-FİLİSTİN CEPHESİ: Hicaz-Yemen ve Kanal Cephelelerinin devamıdır.	MAKEDONYA C.: Osmanlı müttefiklerine yardım etmiştir.
	IRAK CEPHESİ: İngiltere petrol bölgelerini ele geçirmek ve sömürgelerine giden yolu güvenceye almak için bu cepheyi açmıştır.	
	ÇANAKKALE CEPHESİ: Müttefik devletler Rusya'ya yardım götürmek ve Osmanlı'yı savaş dışı bırakmak için bu cepheyi açmıştır.	

UYARI: Kazandığımız tek cephe Çanakkale cephesidir. Böylece Rusya'da Bolşevik ihtilali başarıya ulaşmış ve yönetim değişmiştir. 1. Dünya savaşı 2 yıl uzamıştır. Rusya savaştan çekilmiş ,Kars,Ardahan ve Batum Osmanlı'ya bırakılmıştır.

Savaşın Sonuçları:

- Savaş İngiltere tarafının üstünlüğüyle sonuçlanmıştır.
- Yenilen devletler ağır şartlar içeren antlaşmalar imzalamıştır.
- Büyük imparatorluklar dağılmış yerine milli devletler kurulmuştur.
- Osmanlı devleti de müttefikleri yenildiği için yenik sayılmıştır.
- I. Dünya savaşının sonuçları sonucu imzalanan ağır antlaşmalar II. Dünya savaşına neden olmuştur.
- Dünya barışını sağlamak için Milletler Cemiyeti kurulmuştur.

WILSON İLKELERİ

- ABD başkanı Wilson'un 1. Dünya savaşına girerken İtilaf devletlerine kabul ettirdiği şartlardır.
- İki önemli maddesi vardır:
 - * Yenilen devletler yenilenlerden savaş tazminatı ve toprak alamayacak.
 - *Sömürgecilik sona erecek her millet çoğunlukta bulunduğu bölgede kendi milli devletini kuracaktır.

MONDROS ATEŞKES ANTLAŞMASI

• Çanakkale ve İstanbul Boğazı İtilaf Devletlerinin denetimine geçecek. YORUM: Boğazlar üzerindeki egemenlik hakkımız elimizden alınmıştır.Toprak bütünlüğümüz bozulmuştur.
• Osmanlı ordusu terhis edilecek, donanmasına ve silahlarına el konacak. YORUM: Amaç Osmanlı devletini savunmasız bırakmaktır.
• Toros tünelleri İtilaf Devletlerinin denetimine verilecek. YORUM: Herhangi bir direnişi önlemek için ulaşım yollarına el koymuşlardır.
• Bütün haberleşme ve ulaşım araç - gereçleri İtilaf Devletlerine bırakılacak. YORUM: Herhangi bir direnişi önlemek için haberleşme araçlarına da el konulmuş oldu.
• İtilaf Devletleri bütün Osmanlı liman ve tersaneleri ile demiryollarından yararlanacak. YORUM: Tamamen ekonomik amaçlıdır.Böylece buralardan elde edilen gelirler itilaf devletlerine geçmiştir.
• Doğuda yani vilayeti sitte'de(altı ilde) (Sivas, Erzurum, Van, Bitlis, Elazığ, Diyarbakır) karışıklık çıkarsa İtilaf Devletleri buraları işgal edecek (24.Madde) YORUM: Doğu Anadolu'yu da içine alan bir Ermeni devleti amaçlanmaktadır.
• İtilaf Devletleri kendi güvenliklerini tehdit eden bir durum ortaya çıkarsa herhangi bir stratejik noktayı işgal edebilecekler. (7.Madde) YORUM: Anadolu'daki işgallere hukuki zemin oluşturmuşlardır.

UYARI: Osmanlı yöneticileri Wilson ilkelerine güvenerek böyle ağır bir antlaşmayı kabul etmişlerdir.

PARİS BARIŞ KONFERANSI

- Yenilen devletlerin durumu görüşülmüş ve barış şartları konuşulmuştur.
- İlk kez Manda ve Himaye fikri ortaya atılmıştır.Böylece Wilson İlkelerine ters düşülmemiştir.

VE MİLLİ MÜCADELE BAŞLIYOR

M.Kemal'in Samsun'a Gönderilmesi :

M.Kemal, İstanbul Hükümeti tarafından 9.Ordu Müfettişi olarak geniş yetkilerle Samsun'a gönderildi.

M.Kemal'in Görevleri;

1. Bölgedeki karışıklıklara son vermek.
2. Silahların, İtilaf devletleri'ne teslim edilmesini sağlamak.(Mondros Ateşkes Antlaşması'nın ilgili

Havza Genelgesi :

- Halk işgallere karşı protestoya davet edildi.
- Mitingler düzenlenmesi ancak taşkınlık yapılmaması istendi.

Amasya Genelgesi

Maddeleri:

1-Vatanın bütünlüğü,milletin istiklali tehlikededir.

- Bu madde ile Kurtuluş Savaşı'nın gerekçesi açıklanmıştır.

2-İstanbul Hükümeti üzerine aldığı görevi yerine getirememektir.

- İstanbul Hükümetine duyulan güvensizlik ortaya konulmuştur.
- Bu madde ile de Kurtuluş Savaşı'nın gerekçesi açıklanmıştır.

3-Milletin bağımsızlığını yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır.

- Bu madde ile Kurtuluş Savaşı'nın yöntemi açıklanmıştır. İlk kez Milli Egemenlikten bahsedilmiştir.Mücadelenin "Millet" çe yapılacağı vurgusu ortaya konmuştur.

4-Milletin sesini duyurmak için milli bir kurul kurulmalıdır.

- İlk kez "Temsil Heyeti'nden" söz edilmiştir.

5-Sivas'ta milli bir kongre toplanmalıdır.Temsilciler kimliklerini gizleyerek Sivas'a geleceklerdir.

- * Milli Mücadele için "Teşkilatlanmak" adına somut bir adım atılmıştır.

UYARI:Mustafa Kemal Amasya Genelgesi sonrasında Erzurum Kongresi öncesinde (7-8 Temmuz 1919) hem resmi görevinden hem de askerlikten istifa etmiştir.

Erzurum Kongresi:

Maddeleri:

1.Vatan bir bütündür,parçalanamaz.

- *Ülke bütünlüğünden bahsedilmiştir.

2)Vatanın bağımsızlığını İstanbul Hükümeti yapamazsa geçici bir hükümet kurulacaktır.

3)Her türlü işgale karşı bütün milletçe karşı koyulacaktır.

4)Kuva - yı Milliye' yi etkin ,irade –i Milliye-yi hakim kılmak esastır.

* Milli Egemenliğin koşulsuz olarak gerçekleşeceği hakkında ilk kez karar alınmıştır.Bu durum,Cumhuriyete doğru yöneliş olduğunu ortaya koymaktadır.

5)Ulusal irade ve ulusal güçler padişahlık ve halifelik makamını kurtaracaktır.

*Milli Egemenliğe ters böyle bir kararın alınma sebebi ortamın hazır olmamasıdır.

6)Manda ve himaye kabul edilemez.

*Koşulsuz bağımsızlık amaçlanmıştır.Manda ve Himaye ilk kez burada gündeme gelmiştir.

7)Hıristiyan unsurlara siyasi egemenliğimizi ve sosyal dengemizi bozacak ayrıcalıklardır verilemez.

* Milli birlik ve beraberlik korunmak istenmektedir.

UYARI:

1) Toplanış amacı bakımından bölgesel ,alınan kararlar bakımından milli bir kongredir

2) İlk kez milli sınırlardan bahsedildi ve Milli Egemenliğin koşulsuz bir şekilde gerçekleşmesine karar verildi.

3) Başkanı M. Kemal olan Temsil heyeti ilk kez oluşturuldu..

4) İlk kez manda-himaye ve azınlıklar meselesi gündeme gelmiştir.

Sivas Kongresi:

* Sivas Kongresi toplanma şekli ve aldığı kararlar bakımından Milli bir kongredir.

* Manda ve Himaye yine ikinci kez gündeme gelmiş ancak kesin olarak reddedilmiştir.Bu durum bağımsızlık ilkesinin benimsendiğini gösterir.

* Erzurum Kongresi'nde alınan kararlar aynen kabul edildi.

* Tüm yararlı cemiyetler Anadolu ve Rumeli Müdafai Hukuk Cemiyeti adı altında birleştirilerek Kurtuluş Savaşı'nın tek elden yürütülmesi sağlandı.

* Temsil heyeti bütün ülkeyi temsil eder hale gelmiştir.

* "İrade-i Milliye" adlı gazete çıkarıldı.Böylece Milli Mücadelenin haklılığı basın yayın yoluyla anlatılmıştır.

Amasya Görüşmesi :

- İstanbul hükümeti Temsil Heyetini ilk kez resmen tanımıştır.
- Mebusan Meclisi'nin toplanması kararlaştırılmıştır böylece İstanbul hükümetinin yaptığı faaliyetlerin denetlenebilmesi imkanı doğmuştur.

Temsil Heyeti'nin Ankara'ya Gelişi :

Neden Ankara...?

- 1-Ankara'nın güvenli olması.
- 2-Ulaşım ve haberleşme imkanları olması.
- 3-Batı cephesi'ne yakın olması.
- 4-İstanbul'da ki gelişmeleri izlemeye elverişli olması.

Osmanlı Mebusan Meclisi'nin Açılması (12 Ocak 1920) ve Misak-ı Milli Kararları'nın Kabulü (28 Ocak 1920)

Misak-ı Milli Kararları:

- 1-Mondros Ateşkes Antlaşması imzalandığında işgal edilmemiş yerler Türk yurdu sayıldı.
- 2-Ülkemizdeki azınlıklara, dışarıdaki Türkler kadar haklar verilmelidir (Eşitlik)
- 3-İstanbul ve Marmara Denizi tehlikelerden arındırılırsa serbestçe ticaret yapılabilir.
 - * Siyasi ve askeri bağımsızlık vurgulanmıştır.
- 4-Kapitülasyonlar kaldırılmalıdır.
 - * Kapitülasyonlara ilk tepki.
- 5-Boğazlar ve sınırlar konusundaki şartlar kabul edilirse bize düşecek olan dış borçlar ödenecektir.
- 6-Kars, Ardahan, Batum ve Batı Trakya'da halk oylaması yapılacaktır.(**Buraların çoğunluğu Türk'tü**)

UYARI: Misak-ı Milli kararları mebusan meclisi tarafından kabul edilince İstanbul itilaf devletleri tarafından resmen işgal edilmiştir.Böylece meclisin Ankara'da açılması için ortam oluşmuştur.

TBMM'NİN AÇILMASI :

- İlk meclis “ **Olağanüstü yetkilere sahip meclis / Kurucu Meclis**” olarak anılır.

Alınan İlk Kararlar:

-Tarih “**24 Nisan Kararları**” diye geçen **TBMM'nin Çalışma Esasları**nı oluşturan maddeler şunlardır;

1. TBMM'nin üstünde hiçbir güç yoktur.
 - * Padişah ve İstanbul hükümeti yok sayılmıştır.Millet egemenliğine dayalı bir yönetim benimsenmiştir.
2. Padişah ve halife içinde bulunduğu zor durumdan kurtulduğu zaman, meclisin belirleyeceği kanuni esaslara göre uygun olan durumunu alacaktır.
 - *Saltanat ve halifelik yanlılarını küstürmemek için böyle bir karar alınmıştır.
3. Hükümet kurmak gereklidir.Geçici kaydıyla da olsa bir hükümet reisi yada padişah vekili atamak doğru değildir.
 - * Ankara'da kurulacak olan meclisin Milli Mücadele adına tek yetkili kurum olduğu belli ediliyor.
4. TBMM , yasama,yürütme yetkilerine sahiptir.
 - ***Güçlerbirliği** ilkesinin uygulanacağı ifade ediliyor.Bununla olağanüstü bir meclis özelliği göstermektedir.
 - *TBMM “**İstiklal Mahkemeleri**” Kurmasıyla **Yargı Yetkisine** de sahip olmuştur.
5. Meclisten seçilecek bir heyet, hükümet işlerini yürütecektir. Meclis başkanı hükümetin de başkanıdır.
 - *“**Meclis Hükümeti Sistemi**” kabul edilmiştir

TBMM'YE KARŞI ÇIKAN AYAKLANMALAR

>> İstanbul Hükümeti'nin Çıkardığı Ayaklanmalar

1. Ahmet ANZAVUR ayaklanması
2. Kuva-yi İnzibatiye (**Halifelik Ordusu**)

>> İstanbul Hükümeti ile İtilaf devletleri'nin Birlikte Çıkardığı Ayaklanmalar

1. Bolu,Düzce,Hendek,Adapazarı Ayaklanmaları
2. Yozgat Ayaklanması (**Çapanoğulları**)
3. Konya Ayaklanması (**Bozkır Aşireti Delibaş Mehmet**)
4. Afyon Ayaklanması (**Çopur Musa**)
5. Milli Aşireti Ayaklanması (**Urfa**)
6. Koçgiri Ayaklanması (**Sivas,Tokat**)
7. Şeyh Eşref Ayaklanması (**Bayburt**)
8. Cemil Çeto , Ali Batı Ayaklanması (**Siirt / Mardin**)

>> Kuva-i Milliyecilerin TBMM'ye Karşı Çıkardığı Ayaklanmalar

1. Çerkez Ethem (I.İnönü Savaşı'ndan önce
Yunanlılara Sığındı)

2. Demirci Mehmet Efe (**İkna edildi**)

>> Azınlıkların Çıkardığı Ayaklanmalar

1. **Doğu Anadolu'daki Ermeni Ayaklanmaları** : Kazım Karabekir tarafından bastırıldı.
2. **Güney Bölgesindeki Ermeni Ayaklanmaları**: Adana, Antep, Maraş, Urfa bölgelerinde Fransızların da desteğiyle çıkan ayaklanmalardır.
3. **Doğu Karadeniz'de Rum Ayaklanmaları**: TBMM'yi en çok uğraştıran ayaklanma olmuştur.
4. **Batı Anadolu'da Rum Ayaklanması**: Düzenli birlikler tarafından bastırıldı.

TBMM'NİN AYAKLANMALARA KARŞI ALDIĞI ÖNLEMLER:

- 1.İstanbul ile tüm ilişkiler kesildi.(YÜRÜTME YETKİSİ)
- 2.**Hiyanet-i Vataniye Kanunu** çıkarıldı.(YASAMA YETKİSİ)
- 3.**İstiklal Mahkemeleri** kuruldu.(YARGI YETKİSİ)
- 4.Ankara Müftüsü Rıfat Börekçi den **Fetva** alındı.(YÜRÜTME YETKİSİ)

AYAKLANMALARIN SONUÇLARI:

1. Zaman, malzeme ve insan kaybı oldu.
2. Milli Mücadele'nin uzamasına neden oldu.
3. TBMM'nin otoritesi arttı.
4. Düzenli ordunun kurulmasına zemin hazırladı.
5. İtilaf Devletlerinin işgallerinin ilerlemesi kolaylaştı.

CEMİYETLER

Milli Varlığa Düşman Cemiyetler		Milli Cemiyetler
Türklerin Kurduğu Zararlı Cemiyetler	Azınlıkların Kurduğu Cemiyetler	* Trakya-Paşaeli Cemiyeti: Trakya'yı Yunan işgalinden kurtarmak amacındaydılar.
*Kürt Teali Cemiyeti: Amacı Güneydoğu Anadolu civarında bir Kürt devleti kurmaktır.	1-Rumların Kurduğu Cemiyetler: *Mavri Mira Cemiyeti: İstanbul merkezli Bizans devleti kurma amacındaydılar. *Pontus Cemiyeti: Doğu Karadeniz'de bir Rum devleti kurma amacındaydılar. *Etnik-i Eteryä Cemiyeti: Amacı büyük Yunanistan'ı gerçekleştirmektir.	*İzmir Müdafa-i Hukuk(Reddi İlhak) Cemiyeti: İzmir ve çevresini Yunan işgalinden kurtarmak amacındaydılar.
*Teali İslam Cemiyeti: Amaçları Halifenin etrafında toplanmak.	2-Ermenilerin Kurduğu Cemiyetler: *Taşnak-Hınçak-Sütyun Cemiyetleri: Amaçları Doğu Anadolu'yu da içine alan büyük Ermenistan'ı kurmaktır.	*Kilikyalılar Cemiyeti: Adana ve çevresini Fransız işgalinden kurtarmak amacındaydılar.
*Wilson Prensipleri Cemiyeti: Kurtuluşu Amerika himayesinde görmektedirler.	3-Yahudilerin Kurduğu Cemiyetler: *Alyans-İsrailit Cemiyeti: Amacı büyük İsrail devletini kurmaktır.	*Doğu Anadolu Müdafa-i Hukuk Cemiyeti: Doğu Anadolu'yu Ermeni saldırılarına karşı korumak ve bir Ermeni devletinin bu bölgede kurulmasını önlemek amacındaydılar.
*İngiliz Muhipleri Cemiyeti: Kurtuluşu İngiltere himayesinde görmektedirler.		*Trabzon Muhafaza-i Hukuk Cemiyeti: Trabzon ve çevresini düşman işgalinden korumak ve bir Rum devletinin bu bölgede kurulmasını önlemek amacındaydılar.
*Sulh ve Selamet-i Osmaniye Cemiyeti: Kurtuluşu padişahın etrafında toplanmakta görmektedirler.		*Milli Kongre Cemiyeti: Milli mücadelenin haklılığını basın yayın yoluyla tüm dünyaya duyurmak amacındaydılar.
*Hürriyet ve İtilaf Fırkası: Milli mücadele karşıtıdır.		

ÖNEMLİ UYARI: Milli Cemiyetler bölgesel amaçlı kurulmuştur.Ancak bölgesel amaçlı kurulan bu cemiyetler Sivas Kongresi'nde birleştirilmiş ve Anadolu ve Rumeli Müdafa-i Hukuk Cemiyeti adını almışlardır.Bunda amaç milli mücadeleyi tek elden yürütmektir.Milli Cemiyetler içinde sadece Milli Kongre cemiyeti ulusal amaçlı kurulmuş ve diğer cemiyetlerden farklı olarak basın yayın yoluyla propaganda yöntemini benimsemiştir.

KURTULUŞ SAVAŞI

DOĞU CEPHESİ	GÜNEY CEPHESİ	BATI CEPHESİ
KOMUTAN: Kazım Karabekir	KOMUTAN: Yok	KOMUTAN: İsmet İnönü, M. Kemal.
DÜŞMAN: Ermenistan	DÜŞMAN: Fransızlar ve Ermeniler	DÜŞMAN: Yunanistan
ORDU: 15. Kolordu	ORDU: Kuvva-i Milliye	ORDU: Düzenli ordu
ANLAŞMALAR: Gümrü Antlaşması, Moskova Antlaşması, Kars Antlaşması.	ANLAŞMA: Ankara Antlaşması	ANLAŞMA: Mudanya Ateşkes Antlaşması.
SONUÇ: Zafer	SONUÇ: Zafer	SONUÇ: Zafer

DOĞU CEPHESİ

GÜMRÜ ANLAŞMASININ ÖNEMİ

- *TBMM'nin ilk askeri ve siyasi başarısıdır.
- *TBMM'yi ilk tanıyan yabancı devlet ERMENİSTAN'dır.
- *ERMENİSTAN Sevr'i reddeden ilk devlettir.
- *ERMENİSTAN Doğu Anadolu'daki toprak talebinden vaz geçmiştir.
- *Bugünkü TÜRKİYE- ERMENİSTAN sınırı çizilmiştir.

GÜNEY CEPHESİ

Urfa: 1984 yılında Şanlı ünvanını almıştır. İstiklal madalyası sahibidir. Mücadelenin öncüsü Ali Saip Bey'dir

Antep: 1921 yılında " Gazi" ünvanını almıştır. Mücadelenin öncüsü Şahin Bey'dir.

Maraş: 1973 yılında "Kahraman" ünvanını almıştır. Mücadelenin öncüsü Sütçü İmam ve Binbaşı Suzi Bey'dir.

UYARI: Güney cephesi Sakarya savaşından sonra Fransızlarla imzalanan Ankara antlaşmasıyla kapanmıştır. Böylece Hatay topraklarımız dışında özerk (yarı bağımsız) bir devlet olarak kalmıştır.

BATI CEPHESİ

1. GEDİZ MUHAREBELERİ: TBMM yönetimi Kuvva-i Milliye birliklerinin başına Ali Fuat Paşa'yı atamış ancak Kuvva-i Milliye birliklerinin başıbozuk davranması savaşı kaybetmemize neden olmuştur. Böylece düzenli ordunun kurulması gündeme gelmiştir.

2. 1. İNÖNÜ SAVAŞI:

Sebebi: TBMM'ye Sevr'i imzalatmak ve meclisi dağıtmak.

Sonuçları: (M.İ.L.A.T.)

Moskova antlaşması: Sevr'i reddeden ilk büyük devlet Rusya olmuştur. Kafkasya sınırlarımız çizilmiştir.

İstiklal Marşı'nın kabulü: Orduda milliyetçi duyguları pekiştirmiş ve moral vermiştir.

Londra Konferansı: İtilaf devletleri TBMM'yi ilk defa resmen tanımıştır. Misak-ı Milli ve Milli Mücadele uluslararası alanda anlatılmıştır.

Afganistanla Dostluk Antlaşması: İlk kez bir Müslüman devlet TBMM yönetimini tanımıştır.

Teşkilat-ı Esasiye Kanunu: TBMM'nin hazırladığı ilk anayasadır.

UYARI: 1. İnönü savaşından sonra elde edilen siyasi başarılar her askeri başarının siyasi başarıyı da beraberinde getirdiğini gösterir.

3. II. İNÖNÜ SAVAŞI:

Sebebi: TBMM'ye Sevr'i imzalatmak.

Sonuç: İtalya Anadolu'dan çekilmeye başlamıştır. Bu durum İtilaf devletleri arasında ilk görüş ayrılığıdır.

4. KÜTAHYA-ESKİŞEHİR SAVAŞLARI:

Sebebi: TBMM'ye Sevr'i imzalatmak.

Sonuçları: *Düzenli ordunun ilk ve tek yenilgisidir.

* M. Kemal 5 Ağustos 1921'de başkomutanlık yetkisini alarak ordunun başına geçmiştir. Bu yetki daha hızlı karar alıp uygulayabilmek içindir.

MAARİF KONGRESİ: *Kütahya-Eskişehir savaşları devam ederken Ankara'da yapılmıştır. Savaş devam ederken böyle bir kongrenin yapılması M. Kemal'in eğitime verdiği önemi gösterir.

* Ayrıca bu kongrede yeni kurulacak devletin milli eğitim meseleleri görüşülmüştür.

TEKALİF-İ MİLLİYE EMİRLERİ (7-8 Ağustos 1921)

- Anadolu insanının orduya maddi destek sağladığı emirlerdir.
- M. Kemal başkomutan yetkisiyle yayınlamıştır.
- İlk Sakarya savaşından önce ikincisi Sakarya savaşından sonradır.
- Seferberlik (savaşa hazırlık) durumudur. Millet topyekün mücadeleye katılmıştır.

5. SAKARYA SAVAŞI:

Sebebi: Sevr antlaşmasını TBMM'ye imzalatmak.

Sonuçları: * Zaferle sonuçlanmıştır.

- Yunanlıların saldırı gücü kırılmıştır.
- M. Kemal'e GAZİLİK ünvanı ve MAREŞALLİK rütbesi verilmiştir.
- (AN-KA) Fransa ile Ankara antlaşması Kafkasya cumhuriyetleriyle (Gürcistan, Azerbaycan, Ermenistan) Kars antlaşması imzalanmıştır. Kars antlaşmasıyla doğu sınırimız kesinleşmiştir.

NOT: Hattı müdafaa yoktur sathı müdafaa vardır o sathı bütün vatandır. Sözünü M. Kemal Sakarya savaşında söylemiştir. Topyekün savaş anlamına gelmektedir.

NOT: M. Kemal Tekalif-i Milliye emirlerini Sakarya savaşından sonra tekrar yayınlamış ve 1 yıl beklemiştir. Beklemesinin sebebi orduyu taarruz(saldırı) gücüne ulaştırmaktır. M. Kemal'e verilen başkomutanlık yetkisi Büyük Taarruzdan önce süresiz uzatılmıştır. Bu durum M. Kemal'e olan güvenin göstergesidir.

6. BÜYÜK TAARRUZ SAVAŞI VE SONUÇLARI:

- * Bu savaşla kurtuluş savaşının askeri aşaması sona ermiştir.
- * İtilaf devletleri ateşkes teklifinde bulunmuş ve Mudanya ateşkes antlaşması imzalanmıştır.
- * Çanakkale ve İzmit civarında İngiliz kuvvetleriyle karşı karşıya gelinmiştir.
- * Bu savaş M. Kemal'in üstün liderlik özelliğini ortaya çıkarmıştır.
- * Yunan başkomutanı Trikopis esir alınmıştır.

MONDROS ATEŞKES ANT.	MUDANYA ATEŞKES ANT.
1. İstanbul ve Boğazlar itilaf devletlerine bırakılacaktır.	1. İstanbul ve Boğazlar TBMM hükümetine bırakılacak.Ancak itilaf devletleri barış antlaşması imzalanana kadar burada kalacaktır.
2. Doğu Trakya'yla beraber Batı Trakya Yunanistan'a bırakılacak.	2. Doğu Trakya Meriç ırmağının sol kıyısına kadar 15 gün içinde boşaltılacak ve TBMM'ye bırakılacak.
	3. TBMM ile Yunanistan arasında silahlı çatışma sona erecektir.

UYARI: Yukarıda her iki ateşkes antlaşması arasında yapılan kıyaslamaya bakılınca İstanbul ve Boğazların Misak-ı Milli'ye uygun çözüldüğü görülür. İstanbul ve Boğazların TBMM'ye bırakılması İstanbul hükümetinin yok sayıldığını gösterir.Doğu Trakya konusunda bir kazanım elde edildiği de görülür ancak Batı Trakya sınırlarımız dışında kaldığı için batı sınırlarımızın Misak-ı Milli'ye uygun çözülmediği görülür.Ayrıca bu kazanımlar Mudanya Ateşkes antlaşmasının hem bir askeri hem de bir siyasi başarı olduğunu gösterir.

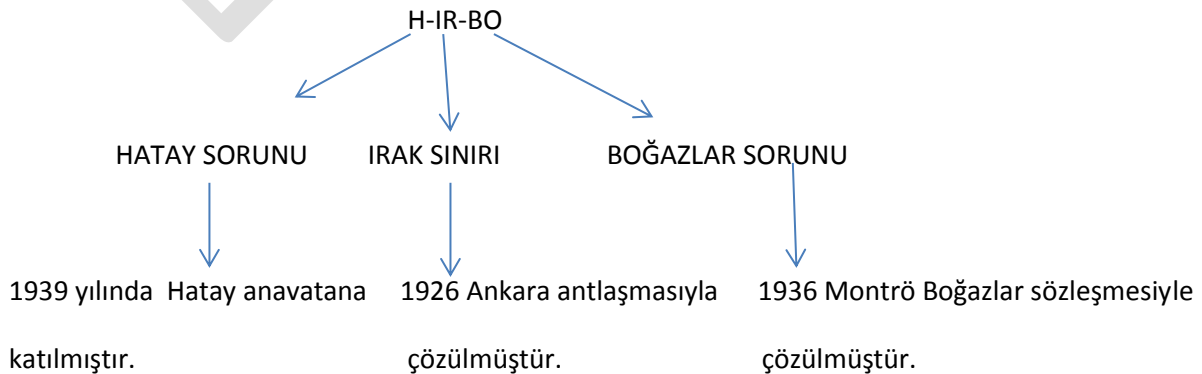
SANAT VE EDEBİYAT ESERLERİNDE KURTULUŞ SAVAŞI

1. Yakup Kadri KARAOSMANOĞLU: YABAN
2. Halide Edip ADIVAR: Ateşten Gömlek ve Türk'ün Ateşle İmtihani
3. Tarık BUĞRA: Küçük Ağa
4. Reşat Nuri GÜNTEKİN: Yeşil Gece
5. Aka GÜNDÜZ: Dikmen Yıldızı
6. Mehmet RAUF: Halas
7. Mithat Cemal KUNTAY: Üç İstanbul
8. Kemal TAHİR: Esir Şehrin İnsanları

SEVR ANTLAŞMASI	LOZAN ANTLAŞMASI
1. Boğazlar Boğazlar Komisyonuna bırakılacak. Yorum: Bu durum egemenlik haklarımızı kısıtlamaktadır.	1. Boğazlar başkanı Türk olan bir boğazlar komisyonu tarafından yönetilecek. Yorum: Boğazlar konusunda kazanım elde etsek de egemenlik haklarımız hala tam olarak sağlanamamıştır.
2. Batı Anadolu, Trakya, Adalar Yunanlılara bırakılacak.	2. Batı Anadolu, Doğu Trakya, Gökçeada ve Bozcaada Türkiye'ye bırakılacaktır.
3. Güneydoğu Anadolu ve Suriye Fransa'ya bırakılacak.	3. Suriye sınırı Ankara antlaşmasındaki gibi Hatay hariç çizilecek. Yorum: Misak-ı Milli'den verilen bir tavizdir.
4. Arabistan ve Irak İngiltere'ye verilecek.	4. Irak sınırı Türkiye ve İngiltere arasında Lozan'dan sonra gerçekleşecek ikili görüşmeyle belirlenecektir.
5. Doğu ve Güneydoğu'da iki yeni devlet kurulacaktır. Yorum: Bir Ermeni devletinden bahsedilmektedir.	5. Azınlıklar Türk vatandaşı sayılacak. Yorum: Milli birlik ve beraberlik yolunda atılmış bir adımdır. Azınlıklar sorunu çözülmüştür.
6. Azınlıklara geniş haklar verilecektir.	6. Kapitülasyonlar kaldırılacaktır. Yorum: Ekonomik bağımsızlığımızın önündeki en önemli engel ortadan kalkmıştır.
7. Kapitülasyonlardan (Ticari ayrıcalık) tüm Avrupalı devletler yararlanacak. Yorum: Kapitülasyonlar ekonomik bağımsızlığımızı zedelemektedir.	7. Türkiye ve Yunanistan arasında nüfus mübadelesi (değişimi) yapılacak.
	8. Yabancı okullar Türk milli eğitim bakanlığına bağlanacaktır. Yorum: Yabancı okullar sorunu çözülmüştür.
	9. Patrikhane İstanbul'da kalacaktır. Yorum: Patrikhane sorunu çözülmüştür.
	10. Osmanlı borçları Osmanlı'dan ayrılan uluslar arasında paylaştırılacak. Yorum: Borçlar sorunu çözülmüştür.

UYARI: Her iki antlaşma karşılaştırıldığında Lozan antlaşmasının bir çok konuda egemenlik haklarımızı kazanmamızı sağladığı görülmektedir.

LOZAN'DA ÇÖZÜLEMİYİP SONRAYA BIRAKILAN MESELELER

LOZAN'DA KESİN OLARAK ÇÖZÜLEN SORUNLAR

1. Borçlar sorunu	4. Kapitülasyonlar sorunu
2. Patrikhane sorunu	5. Ermeni sorunu
3. Yabancı okullar sorunu	6. Azınlıklar sorunu

ATATÜRK İLKE VE İNKILAPLARI EŞLEŞTİRME TABLOSU

SİYASİ ALANDA YAPILAN İNKILAPLAR (Devlet yönetimi)	SOSYAL ALANDA YAPILAN İNKILAPLAR (Günlük hayat)	HUKUK ALANINDA YAPILAN İNKILAPLAR (Adalet , hukuk, kanun)	EKONOMİ ALANINDA YAPILAN İNKILAPLAR (Para ve yatırım)	EĞİTİM VE KÜLTÜR ALANINDA YAPILAN İNKILAPLAR (Din,dil,kültür,okul,eğitim)
*TBMM'nin açılması. *Saltanatın kaldırılması. *Cumhuriyeti n ilanı. *Ankara'nın başkent olması. *Halifeliğin kaldırılması. *Partilerin kurulması. *Kadınlara seçme ve seçilme hakkının verilmesi	*Şapka kanunu. *Tekke ve zaviyelerin kapatılması. *Takvim,saat ,ölçü,tartı,rakamlardaki Değişiklikleri. *Soyadı kanunu. *Lakap ve ünvanların kaldırılması. *Haftasonu tatilinin Cuma'dan Pazar'a alınması.	*1921 ve 1924 anayasalarının kabulü. *1928 yılında anayasadan “Devletin dini İslam'dır.” Maddesinin çıkarılması. *Medeni kanunun kabulü. *Ceza,borçlar,ticaret,icra ve iflas kanununun kabulü.	*İzmir İktisat(ekonomi) kongresi. *İş bankasının kurulması. *Aşar vergisinin kaldırılması. *Kabotaj(denizcilik) kanunu. *Teşvik-i Sanayi(sanayinin özendirilmesi) kanunu. *Merkez Bankasının kurulması. *Sümer bank'ın kurulması. *MTA(Maden Tetkik ve Arama)Enstitüsünün kurulması. *Eti bankın kurulması. *Tarım Kredi Kooperatiflerinin kurulması. *Kalkınma planları.	*Tevhid-i Tedrisat kanunu. (eğitimin birleştirilmesi) *Maarif Vekaleti(eğitim bakanlığının) kurulması. *Yeni Türk harflerinin kabulü. *Millet Mekteplerinin (ilkokul) açılması. *Halkevlerinin açılması. *Türk Dil Kurumu ve Türk Tarih Kurumu'nun kurulması. *Üniversite reformu(yeniliği). *Medreselerin kapatılması.
İLGİLİ İLKELER	İLGİLİ İLKELER	İLGİLİ İLKELER	İLGİLİ İLKELER	İLGİLİ İLKELER
*Cumhuriyetçilik. *Milliyetçilik. *Laiklik. *İnkılapçılık.	*Halkçılık. *İnkılapçılık.	*Cumhuriyetçilik. *Milliyetçilik. *Laiklik. *Halkçılık. *İnkılapçılık.	*Halkçılık. *Devletçilik. *Milliyetçilik. *İnkılapçılık.	*Milliyetçilik. *Laiklik. *İnkılapçılık.

SALTANAT'IN KALDIRILMASI(1 KASIM 1922)

SEBEPLERİ: *Milli Egemenlik ilkesine ters düşmesi.

* Ülkede iki başlılığa sebep olması.

* Lozan Konferansına iki hükümetin birlikte çağırılması.

SONUÇLARI: - Osmanlı devleti resmen sona ermiştir.

-Milli Egemenlik güçlenmiştir.

- Ülkedeki iki başlılık sona ermiştir.

- Laiklik yolunda en önemli adım atılmıştır.

NOT: Saltanatın kaldırılması LAİKLİK VE CUMHURİYETÇİLİK ilkeleriyle ilgilidir.

İZMİR İKTİSAT KONGRESİ

*İzmir İktisat(ekonomi) kongresinde “Milli Ekonomi”nin kurulması için kararlar alınmıştır.Amaç ekonomiyi yabancıların etkisinden kurtarmaktır.

*Ekonomik bütün yatırımlar İzmir İktisat Kongresiyle ilgilidir.

*Devletçilik ilkesi İzmir İktisat Kongresiyle ilgilidir ve yatırımların devlet öncülüğünde yapılmasıdır.

ANKARA'NIN BAŞKENT OLUŞU

1.Milli mücadelenin merkezi olması.(ASKERİ SEBEBİ)

2. TBMM'nin Ankara'da açılması.(SİYASİ SEBEBİ)

3. Anadolu'nun her yönden güvenli olan orta yerinde bulunması.(COĞRAFİ SEBEBİ)

4. Ulaşım ve haberleşme yollarının tam merkezinde olması.(STRATEJİK SEBEBİ)

CUMHURİYET'İN İLANI

23 Nisan 1920 TBMM açılmıştır.

1921 Teşkilat-ı Esasiye'nin kabulü

1 Kasım 1922 Saltanat'ın kaldırılması

29 Ekim 1923 Cumhuriyet'in ilanı

CUMHURİYETE GİDEN YOL

Cumhuriyet'in İlanının Sonuçları:

- Saltanatın kaldırılması sonucu ortaya çıkan rejim(yönetim şekli) ,devletin adı ve devlet başkanlığı sorunları çözülmüştür.
- Meclis hükümeti sisteminden kabine sistemine geçilmiştir.
MECLİS HÜKÜMETİ: Meclis başkanının aynı zamanda hükümetin de başkanı olduğu sistemin adıdır.
KABİNE SİSTEMİ: Yasama,yürütme ve yargı güçlerinin ayrı olduğu ve hükümet ile meclis işlerinin ayrı yürütüldüğü sistemin adıdır.
- İlk Cumhurbaşkanı M. Kemal'dir.

UYARI: Siyasi (yönetim) alanda yapılmış bir inkılaptır. Cumhuriyetçilik ilkesiyle ilgilidir.

3 MART 1924 KANUNLARI			
HALİFELİĞİN KALDIRILMASI	TEVHİD-İ TEDRİSAT KANUNU	ŞERİYE VE EVKAF VEKALETİNİN KALDIRILMASI	ERKAN-I HARBİYE VEKALETİ'NİN KALDIRILMASI
* Siyasi alanda bir inkılaptır.	*Eğitimde birlik sağlanmıştır.	*Din işleri ve vakıflar bakanlığı kaldırılmıştır.	*Savaş bakanlığı siyasi bir kurumdu bunun yerine Genelkurmay Başkanlığı kurulmuştur.
* Laiklik ilkesiyle ilgilidir.	*Farklı türde okullar MEB bünyesinde toplanmıştır.	*Din işlerine bakmak üzere Diyanet İşleri Başkanlığı kurulmuştur.	*Böylece ordu siyasetten uzaklaştırılmıştır.
*Laik devlet yolunda atılmış en önemli adımdır.	*Karma eğitime geçilmiştir.	*Vakıflarla ilgili konulara bakmak üzere Vakıflar Genel Müdürlüğü kurulmuştur.	
* Yapılacak inkılapların önü açılmıştır.	*Medreseler kapanmıştır.	* Din ve devlet işleri ayrıldığı için Laiklik ilkesiyle ilgilidir.	
	*İlköğretim zorunlu hale gelmiştir.		
	*Eğitim-Kültür alanında yapılmış bir inkılaptır.Ayrıca laiklik ve milliyetçilik ilkeleriyle ilgilidir.		

UYARI: 3 Mart 1924 'te çıkarılan kanunlar genel olarak Laiklik ile ilgilidir.(Erkan-ı Harbiye Vekaleti yerine Genelkurmay Başkanlığının kurulması hariç.)

ÇOK PARTİLİ HAYATA GEÇİŞ DENEMELERİ

PARTİNİN ADI	PARTİNİN KURUCULARI	EKONOMİK SİSTEM	SAVUNDUĞU TEMEL FİKİRLER	KAPATILDIĞI OLAY
Cumhuriyet Halk Fırkası	*M.Kemal *İsmet İnönü	*Devletçilik(yatırımların devlet öncülüğünde yapılması)	*Laik ve Cumhuriyetçi	-
Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası	*Kazım Karabekir	*Liberalizm (serbest ekonomi-yani devletin ekonomiye müdahale etmediği sistem)	*Milliyetçilik *Din ve inanışlara saygılı	*Şeyh Said isyanı
Serbest Cumhuriyet Fırkası	*Fethi Okyar	*Liberalizm	*Cumhuriyetçi ve milliyetçi	*Kubilay olayından önce Fethi Okyar tarafından kapatılmıştır.

UYARI: Çok partili hayata geçiş denemeleri Cumhuriyetçilik ilkesiyle ilgilidir.Kurulan muhalefet partilerinin kapatılması henüz ortamın çok partili sisteme uygun olmadığını göstermektedir.

KABOTAJ (DENİZCİLİK) KANUNU (1 Temmuz 1926)

*Ekonomik bağımsızlığımızı sağlama konusunda Kapitülasyonların kaldırılmasından sonra atılmış en önemli adımdır.

*Tüm deniz ve limanlarımız millileştirilmiştir.

***Deniz ve limanlarımızın millileştirilmesi ve ekonomik bağımsızlığımızla ilgili olması yönüyle MİLLİYETÇİLİK ile ilgilidir.Deniz ve limanlarımızın devlet kontrolüne geçmesi yönüyle de DEVLETÇİLİK’le ilgilidir.

MEDENİ KANUNUN KABULÜ(1926)

*Osmanlı döneminde uygulanan ve İslam hukukuna göre hazırlanmış MECELLE kaldırılmış yerine İsviçre’den alınan Medeni Kanun kabul edilmiştir.

*Mecelle’ye göre kadın erkek eşitliği yokken sosyal ve ekonomik hayatta Medeni Kanunla birlikte kadın erkek eşitliği sağlanmıştır.

*Hukuk alanında yapılmış bir yeniliktir.

*İslam hukukuna göre hazırlanmış Mecelle’nin kaldırılıp yerine Medeni kanunun getirilmesi yönüyle LAİKLİK’le ilgiliyken ,kadın erkek eşitliğini sağlaması yönüyle de HALKÇILIK ilkesiyle ilgilidir.

DİKKAT:MEDENİ KANUN SOSYAL VE EKONOMİK HAYATTA KADIN ERKEK EŞİTLİĞİNİ SAĞLAMİŞTIR.

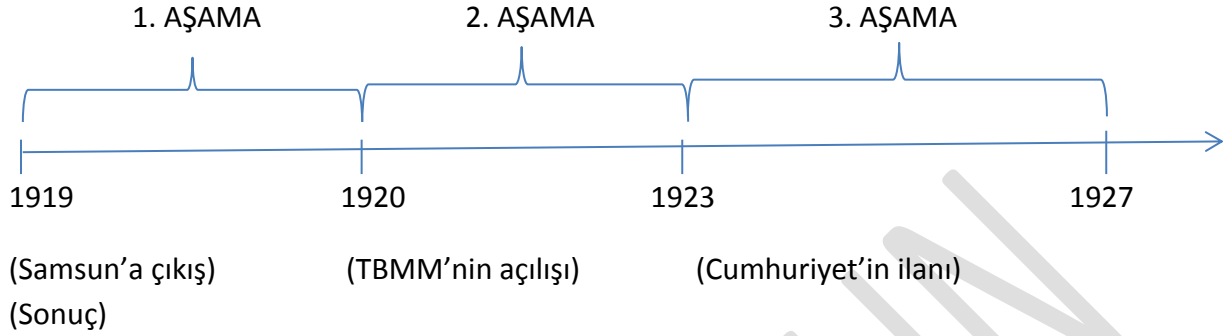
NUTUK

*1919-1927 yılları arasındaki olayları kapsar.Bu tarihler dışındaki olayları kesinlikle kapsamaz.

*Yazarı Mustafa Kemal'dir.

*Nutuk'un sonuç kısmı Gençliğe Hitabe'dir.

*Evrensel bir eserdir,çünkü farklı dillere çevrilmiştir.

REJİME KARŞI YAPILAN İSYAN VE GİRİŞİMLER		
ŞEYH SAİD İSYANI	M.KEMAL'E SUİKAST GİRİŞİMİ	MENEMEN(KUBİLAY) OLAYI
*Rejime karşı ilk isyan girişimi.	*M.Kemal'in şahsında cumhuriyet rejimine karşı yapılmıştır.	*Rejime karşı 2. Büyük isyan girişimidir.
*Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası isyan sonucu kapatılmıştır.		*Serbest Cumhuriyet Fırkası bu olaydan önce kapatılmıştır.
- Bu olaylar milletin demokratik olgunluğa henüz ulaşmadığını göstermektedir. - İnkılapların millete daha iyi anlatılması gerektiği görülmüştür. - Laiklik ve cumhuriyet karşıtıdır. - Dini temelli yapılmışlardır.(özellikle Şeyh Said isyanı ve Kubilay olayı)		

YENİ TÜRK HARFLERİNİN KABULÜ (1 KASIM 1928)

AMAÇ: * Okur-yazar oranını artırmak.

* Çağdaşlaşma (İNKILAPÇILIK) ve dilde millileşmeyi(MİLLİYETÇİLİK) sağlamak.

* İlerlemeyi sağlamak.

UYARI: Yeni Türk harflerinin yaygınlaşması ve öğretimi için Millet Mektepleri açılmıştır.Ayrıca yeni harflerin kabulü dolaylı olarak LAİKLİK'le ilgilidir.Çünkü Arapça harfler dini alanda da kullanılmaktaydı.

MİLLİ KÜLTÜR ALANINDA ÇALIŞMALAR

1.DİL ALANINDA	2. TARİH ALANINDA
*Türk Dil Kurumu kurulmuştur.(1932)	*Türk Tarih Kurumu kurulmuştur.(1931)
*Amaç Türkçe'yi yabancı dillerin etkisinden kurtarmak. *Türkçe'nin zenginliklerini ortaya çıkarmak. *Türkçe'yi bilim dili haline getirmek. *Türkçe'nin sorunlarına çözüm bulmak.	*Türk tarihinin çok daha eskilere dayandığını ortaya çıkarmak.
UYARI: Her iki kuruma bilimsel olarak yardımcı olması açısından Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi kurulmuştur.Türk Dil Kurumu ve Türk Tarih Kurumu'nun kurulması milli kültürü geliştirmek amacına yönelik olduğu için MİLLİYETÇİLİK ilkesiyle ilgili ayrıca Eğitim ve Kültür alanında yapılmış bir inkılaptır. UYARI: Mustafa Kemal Geometri Kılavuzu isimli kitabı yazarak terimlerin Arapçalarının yerine Türkçe karşılıklarını yazmıştır.Bu kitabı yazması M.Kemal'in <u>Çok Yönlülüğünü</u> gösterir.	

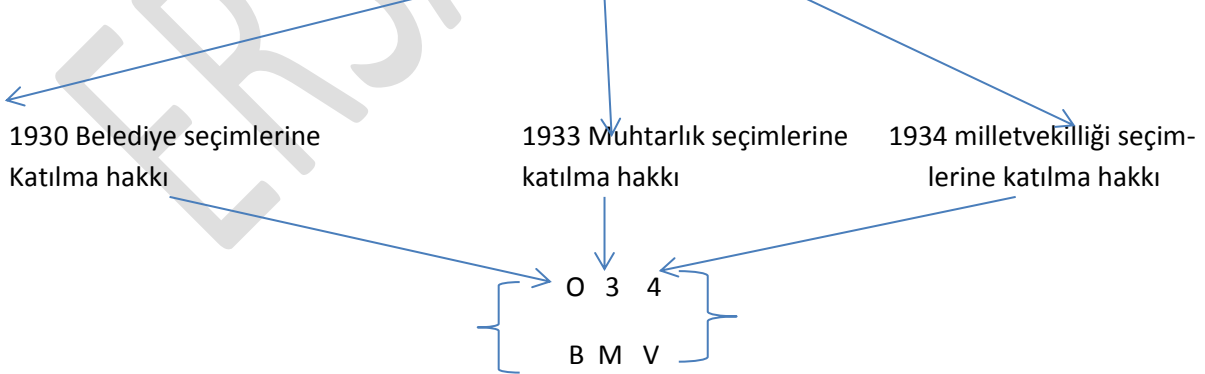
ÜNİVERSİTE REFORMU(1933)

- *Medreseler kapatıldıktan sonra yüksek öğretim alanında meydana gelen boşluğu doldurmak için batı tarzı bilimsel eğitim veren üniversiteler açılmıştır.
- *Bu reform yapılırken Türk kültüründen de etkilenilerek üniversiteler açılmıştır.
- *Eğitim ve kültür alanında yapılmış bir yeniliktir.
- *Çağdaş olması yönüyle İNKILAPÇILIK, Türk kültüründen etkilenilerek yapılması yönüyle de MİLLİYETÇİLİK ilkesiyle ilgilidir.

SOYADI KANUNU(1934)

- *İsim ve soyisimler Türkçe olacak ve ayrıcalık bildiren lakap ve ünvanlar kaldırılarak bunun yerine herkese bir soyadı verilmiştir.
- *Soyadların Türkçe olması yönüyle MİLLİYETÇİLİK, ayrıcalıkları ortadan kaldıran soyadlarının verilmesi yönüyle de HALKÇILIK ilkeleriyle ilgilidir.
- *M.Kemal'e ATATÜRK soyadının verilmesi yönüyle de MİLLİYETÇİLİK ile ilgilidir.
- *Sosyal alanda yapılmış bir yeniliktir.

TÜRK KADININA VERİLEN SİYASİ HAKLAR

UYARI: Medeni kanunla kadın erkek eşitliği sosyal ve ekonomik hayatta sağlanmışken 1930,1933,1934 yıllarında kadınlar elde ettikleri haklarla siyasi(yönetim) alanda da erkeklerle eşit hale gelmiştir. Eşitliğin sağlanması yönüyle HALKÇILIK, bu verilen hakların demokrasiyi güçlendirmesi yönüyle de CUMHURİYETÇİLİK ilkesiyle ilgilidir.

SAĞLIK ALANINDA YAPILAN YENİLİKLER

- 1923'te Sağlık Bakanlığı kurulmuştur.
- Refik Saydam Hıfzısıhhası(sağlığı koruma) açıldı ve kendi serum ve aşımızı üretir hale geldik.
- Salgın hastalıklarla etkin mücadele sağlandı.
- Bazı şehirlere dispanser ve numune hastaneleri yapılmıştır.
- Yeşilay kurulmuştur.

UYARI: Sağlık alanında yapılan yenilikler halkın yararına ve sosyal devlet anlayışına uygun olduğu için HALKÇILIK ilkesiyle ilgilidir.

TARIM REFORMU

- Çiftçiye kredi imkanı sağlanmıştır.
- 1925 yılında çiftçiden ürettiği ürün geliri üzerinden 1/10 oranında alınan Aşar(öşür) vergisi kaldırılmıştır.(BU HALKIN YARARINA OLDUĞU İÇİN HALKÇILIKLA İLGİLİDİR.)
- Çiftçiye toprak mülkiyeti hakkı tanınmıştır.
- Tarım Kredi Kooperatifleri kurulmuştur.
- Örnek üretim çiftlikleri kurulmuştur.Örnek: Atatürk Orman Çiftliği

UYARI: Tarım alanında yapılan yenilikler ekonomik yatırımlara devletin öncülük etmesi yönüyle DEVLETÇİLİK halkın yararına olması yönüyle HALKÇILIK ilkeleriyle ilgilidir.

ÖNEMLİ NOT: 10. Yıl Nutku Türk milletinin Kurtuluş Savaşında göstermiş olduğu kahramanlıktan bahsetmektedir.Nutuk kitabıyla karıştırılmamalıdır.

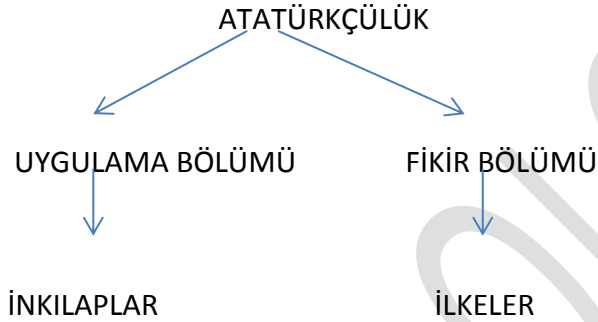
ATATÜRKÇÜLÜK

Atatürkçülük(Atatürkçü Düşünce Sistemi) : Akıl ve bilimin öncülüğünde devletin ve toplumun çağdaşlaşması amacıyla siyasi,ekonomik,toplumsal(sosyal) alandaki düşüncelerine denir.

- ➡ Akıl ve bilimin rehberliği ➡ Laiklik
- ➡ Amaç: Devlet ve toplumu çağdaşlaştırmak. ➡ İnkılapçılık
- ➡ Kapsam: Siyasi,ekonomik,toplumsal(sosyal) alanda.

(Cumhuriyetçilik) (Devletçilik) (Halkçılık)

UYARI:

ATATÜRKÇÜLÜĞÜN AMAÇ VE NİTELİKLERİ	
AMAÇLARI	NİTELİKLERİ
*Çağdaş uygarlık seviyesine çıkmak.	*Türk milletinin tarihi gerçeklerinden ve ihtiyaçlarından doğmuştur.
*Demokratik ve anayasal düzen.	*Temelinde milli kültürümüz vardır.
*Milli birlik ve beraberliği sağlamak.	*Birbirini tamamlayan bir bütündür.
*Sosyal,siyasal,ekonomik,bilimsel alanlarda en ileri seviyeye ulaşmak.	*Barışçıdır.
	*Kişi hak ve hürriyetlerine(özgürlük) önem verir.
	*Dinamiktir,yeniliklere açıktır.
	*Dogmalara(değişmeyen bilgi) dayanmaz,değişebilir.
	*İnsanlığın ortak değerlerini kapsadığı için evrenseldir.

MİLLİ GÜÇ UNSURLARI

Milli Güç: Bir milletin maddi ve manevi bütün güçlerinin toplamıdır.

1-ASKERİ GÜÇ

3-SİYASİ GÜÇ

2- SOSYO-KÜLTÜREL GÜÇ

4- EKONOMİK GÜÇ

ASKERİ GÜÇ	*Silah sanayi ve savunma teknolojisi, *Asker sayısı ve niteliği.
SOSYO-KÜLTÜREL GÜÇ	*Güçlü ve zengin kültürel birikim, *Nüfusun sayısı ve niteliği(okur-yazar oranı,bilim adamı sayısı,üniversite mezun sayısı...gibi) *Bilim ve teknolojiye katkısı.
SİYASİ GÜÇ	*Bir devletin yönetim gücüdür.Yani bir yönetim sistemi halka ne kadar dayanıyorsa o ülkenin siyasi gücü o kadar fazladır.Burda çıkarılacak sonuç Cumhuriyet yönetimlerinde siyasi güç daha fazladır. *TBMM'nin açılması ve Cumhuriyet'in ilanı bununla ilgilidir.
EKONOMİK GÜÇ	*Ekonominin kontrolünün yabancıların elinde olmaması, *Milli ekonomi, *Kapitülasyonların kaldırılması, * Milli kaynakların kullanılması, *Kabotaj(denizcilik) kanunu, *İzmir İktisat(ekonomi) Kongresinin yapılması.

UYARI: Askeri güç,sosyo-kültürel güç,ekonomik güç unsurlarının hepsi siyasi gücü destekler.

ATATÜRK İLKELERİ

CUMHURİYETÇİLİK:

İLGİLİ KAVRAMLAR: *Demokrasi,İnsan hak ve özgürlükleri,eşitlik,milli irade,milli egemenlik,seçim,çoğunluk,çoğulculuk.

Çoğunluk: En çok oyu alanın ülkeyi yönetmesi.

Çoğulculuk: Mecliste bütün görüş ve düşüncelerin temsil edilmesi (çok partililik)

DİĞER İLKELERLE OLAN İLİŞKİLER: *Cumhuriyet yönetiminde eşitlik olduğu için HALKÇILIK,

* Cumhuriyet yönetimlerinin amacı millet bilinci oluşturmak olduğu için MİLLİYETÇİLİK,

*Cumhuriyet yönetimlerinde akıl ve bilimin rehberliğinde devlet yönetildiği için LAİKLİK,

*Cumhuriyet yönetimleri çağdaş olduğu için İNKILAPÇILIK ilkesiyle ilişkilidir.

İLGİLİ OLDUĞU İNKILAPLAR: *TBMM'nin açılması,anayasalar,saltanatın kaldırılması,cumhuriyetin ilanı,halifeliğin kaldırılması,çok partili hayat,kadınlara seçme ve seçilme hakkının verilmesi.

MİLLİYETÇİLİK:

İLGİLİ KAVRAMLAR: *Türk,Türkçülük,millet,Türk milleti,milli kültür,milli birlik ve beraberlik,milli,milli bağımsızlık.

ÖZELLİKLERİ: *Gerçekçi,ileriye dönük,çağdaş,birleştirici,sömürüyü reddeder,eşitlikçi,akılcı ve bilimsel,milli bir eğitim sistemi,ırkçı değildir milli kültüre dayanır.

İLGİLİ İLKELER: * İleriye dönük ve çağdaş olduğu için İNKILAPÇILIK,

*Millet bilinci oluşturan bir yönetim sistemi olan Cumhuriyette anlam bulduğu için CUMHURİYETÇİLİK

*Eşitlikçi olduğu için HALKÇILIK ilkeleriyle ilgilidir.

İLGİLİ İNKILAPLAR: *Türk dil ve tarih kurumlarının kurulması,

*Kabotaj (denizcilik) kanunu,

*İzmir İktisat Kongresi.

*Kapitülasyonların kaldırılması,

*TBMM'nin açılması.

HALKÇILIK

İLGİLİ KAVRAMLAR: *Halkın yararı,sosyal devlet,eşitlik,sosyal dayanışma,sınıf-zümre-grup ayrımı yok.

Sosyal Devlet: Milletin refah ve mutluluğu için çalışan devlet (emeklilik,ücretsiz sağlık,ücretsiz okul...vb.)

İLGİLİ İNKILAPLAR: *Cumhuriyet'in ilanı,Medeni kanun,kadınlara siyasi haklar,azınlıkların Türk vatandaşı sayılması,soyadı kanunu,aşar(tarım) vergisinin kaldırılması,unvan ve lakapların kaldırılması.

DEVLETÇİLİK

*Ekonomiyle ilgili tek ilkedir.Devletin ekonomik yatırımlara öncülük etmesidir.

*Hedef güçlü ekonomi.

SEBEPLERİ: * Uzun süren savaşlardan dolayı elde sermayenin olmaması.

*Nitelikli insan yetersizliği.

*1929 Dünya ekonomik krizi.

*Altyapı eksikliği.

UYARI: Yatırımları sadece devlet üstlenmez,özel şirketlerin de yatırım yapmasına fırsat verir.Ayrıca ekonomik amaçla yapılan tüm yatırım ve çalışmalar devletçilikle ilgilidir.

İLGİLİ KAVRAMLAR: *Mali,iktisadi,ekonomi,karma ekonomi,yatırım...vb.

LAİKLİK

*Din ve devlet işlerinin ayrılması

Devletin bütün din ve inanışlara eşit mesafede olması

Akılcılık ve bilim

Din ve vicdan özgürlüğü

UYARI: Devlet laikliğe göre bütün din ve inanışlara eşit mesafededir, bu da milli birlik ve beraberliği güçlendirir.

İLGİLİ İNKILAPLAR:

*Saltanatın kaldırılması,

*Halifeliğin kaldırılması,

*Şeriye ve Evkaf vekaleti yerine Diyanet İşleri Başkanlığı ve Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün kurulması.

*Anayasadan "Devletin dini İslam'dır." ibaresinin çıkarılması.

*Anayasaya laikliğin eklenmesi.

*Mecelle'nin kaldırılarak yerine yeni medeni kanunun getirilmesi.

İLGİLİ KAVRAMLAR: *Din ve vicdan özgürlüğü, din ve devlet işlerinin ayrılması, akıl-mantık-bilim, inanç özgürlüğü.

SONUÇLARI:

*Toplumsal birlik sağlandı,

*Hukuk birliği sağlandı,

*Çağdaşlaşma sağlandı,

*Devlet tüm din ve inanışlara eşit mesafede bulundu.

İNKILAPÇILIK

İnkılap: Eski kurumları kaldırarak yerine yenilerini kurmaktır.

Örnek: Saltanatın kaldırılması ve yerine Cumhuriyet'in ilan edilmesi.

İslahat: Kurumların üzerinde düzenlemeler yaparak devamlılığını sağlamak.

Örnek: Osmanlı döneminde Humbaracı ocağının üzerinde düzenlemeler yapması için Fransa'dan Baron de Tot'un getirilmesi ve ocak üzerinde bazı yenilik ve iyileştirmeler yapılması.

UYARI: Türk inkılabının amacı çağdaş medeniyet seviyesinin üzerine çıkmaktır.

ÖZELLİKLERİ:

*Akılcı ve bilimsel

*Yenilikçi

*Çağdaşlaşmayı hedefler

*Dogmatik(durağan) değil dinamik(değişebilir)tir.

UYARI: Bütün inkılaplar inkılapçılık ilkesiyle ilgilidir.

İLGİLİ KAVRAMLAR: *Dinamik, ilerlemek, çağdaş, muasır(çağdaş) medeniyet, uygarlık.

İNKILAPLARIN TEMEL DAYANAĞI

- Türk milletinin ihtiyaçları doğrultusunda Türk kültürünü temel alarak çağdaş uygarlık yolunda sürekli ilerlemek,
- Ulusu (milleti) hakim kılarak demokratik bir toplum oluşturmak.
- Akıl ve bilimin öncülüğünde özgür düşüncüyü geliştirmek.
- Sosyal devlet anlayışı içinde halkın mutluluğu ve refahı için çalışmak.
- Barışçılık.
- Toplumsal ve siyasal sorunların çözümünde gerçekçi davranmak.
- Türk milletinin birlik ve beraberliğini koruyarak bağımsız ve güçlü bir şekilde yaşamasını sağlamak.
- Milli kültürü korumak ve geliştirmek.

İNKILAPLARIN DAYANDIĞI TEMEL ESASLAR

- Bağımsızlık ve özgürlük
- Milli kültür
- Millet egemenliği
- Milli birlik ve beraberlik
- Milli tarih bilinci
- Milli dil
- Vatan ve millet sevgisi
- Çağdaş uygarlık seviyesinin üstüne çıkmak
- Ülke bütünlüğü
- Akılcılık ve bilimsellik.

MAZLUM MİLLETLER

*Sömürge altında yaşayan milletler Türk kurtuluş savaşının başarıya ulaştığını görünce bundan etkilenerek kendi bağımsızlık savaşlarını vermişler ve bağımsızlıklarını kazanmışlardır.Türk kurtuluş savaşından farklı milletlerin etkilenmesi milli mücadelenin evrenselliğini gösterir.

CUMHURİYET BİZE EMANET

*M. Kemal'in bıraktığı en büyük eser Cumhuriyettir.

*M.Kemal Cumhuriyet'i gençlere emanet etmiştir.Gelişim ve değişimin sürekli olması açısından Cumhuriyet gençlere emanet edilmiştir.
